

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Lisabonská agenda a vnútorný trh“

(stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(2010/C 347/02)

Spravodajca: **Edwin CALLEJA**

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa 26. februára 2009 rozhodol vypracovať podľa článku 29 ods. 2 vnútorného poriadku stanovisko z vlastnej iniciatívy na tému

„Lisabonská agenda a vnútorný trh“.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 1. februára 2010.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 460. plenárnom zasadnutí 17. a 18. februára 2010 (schôdza zo 17. februára 2010) prijal 184 hlasmi za, pričom 16 členovia hlasovali proti a 34 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Cieľom Lisabonskej stratégie je vytvoriť z Európy do roku 2010 najkonkurencieschopnejšie a najdynamickejšie sa rozvíjajúce hospodárstvo na svete založené na vedomostiach, ktoré bude schopné udržať trvalý hospodársky rast a bude sa vyznačovať vyšším počtom a vyššou kvalitou pracovných miest, ako aj väčšou sociálnou súdržnosťou a rešpektom k životnému prostrediu. Po revízii tejto stratégie v roku 2005 vlády jednotlivých krajín prevzali zodpovednosť za realizáciu svojich vlastných národných reformných programov a každoročne vyhodnocujú pokrok dosiahnutý pri plnení vytýčených cieľov v oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Hoci tieto ciele nebudú splnené do stanoveného termínu, ktorým je rok 2010, lepšie riadenie na európskej úrovni by malo pomôcť uskutočniť požadované krátkodobé opatrenia. Na ďalšiu revíziu Lisabonskej stratégie sa však už čaká prídlho. Na svojom jarnom zasadnutí by však Rada mala prijať rozhodnutia v tomto smere. Dokument Komisie na tému „Konzultácia o budúcej stratégii EÚ do roku 2020“⁽¹⁾ tvorí dobrý základ na prijatie rozhodnutia.

1.1.1 EHSV preto naliehavo žiada Európsku komisiu a členské štáty EÚ, aby prijali dôležité a rozhodné kroky, ktoré sú nevyhnutné na dokončenie vnútorného trhu, pričom by sa zachovali a ďalej rozvíjali aj hospodárske, sociálne a ekologické normy. EHSV zdôrazňuje spojitosť medzi Lisabonskou stratégiou a jednotným trhom napriek rozdielu v modeloch ich riadenia. Dynamický jednotný trh je predpokladom i oporou úspešnej stratégie „EÚ 2020“.

1.2 EHSV odporúča, aby členské štáty zmenili svoju stratégiu a postoj k pravidlám jednotného trhu, pričom by privítal tieto zlepšenia:

- **Lepšie pravidlá:** Je nesmierne dôležité disponovať transparentnejšími a jednoznačnými predpismi, ktoré bude možné lepšie uplatňovať bez vysokých nákladov a straty času pre

podniky a občanov. Týmito zásadami sa treba riadiť v záujme uľahčenia cezhraničných aktivít. Zároveň je zrejmé, že problémy na finančných trhoch, potreba ekologickejšieho hospodárstva a posilnenie priemyselného sektora a sektora služieb s cieľom zohľadniť demografické zmeny vyžadujú nový prístup. Lepšie pravidlá neznamenajú automaticky menej pravidiel alebo deregulované trhy, ale musia vytvoriť potrebné podmienky, ktoré pomôžu odstrániť protekcionizmus a konkurenčné režimy, ktoré predstavujú nespravodlivú výhodu pre niektoré členské štáty. Pravidlá by mali zohľadňovať hospodárske a sociálne podmienky a zároveň vytvárať rovnaké podmienky pre podniky, zabezpečiť väčšiu súdržnosť, zaručiť sociálnu spravodlivosť a podporovať voľný pohyb finančných a ľudských zdrojov.

- **Lepšie uplatňovanie:** Pravidlá by sa mali vo všetkých členských štátoch transponovať jednotne, mali by mať jeden konzistentný výklad a čo najmenej výnimiek. Musí sa zlepšiť vzájomné uznávanie v oblastiach, ktoré nie sú zosúladené.
- **Lepší dohľad:** Malo by sa posilniť postavenie Európskej komisie ako ochrankyne jednotného trhu. Lepšia koordinácia z hľadiska dohľadu a uplatňovania by sa dala dosiahnuť, keby sa v každom členskom štáte vytvoril jeden referenčný úrad, ktorý by mal na starosti výkon úradnej moci a za jednotné uplatňovanie pravidiel jednotného trhu by sa zodpovedal Európskej komisii.
- **Intenzívnejšia cezhraničná spolupráca, informačné systémy a systémy na rýchle vybavovanie sťažností:** Medzi zodpovednými orgánmi členských štátov treba vybudovať vzájomnú dôveru a porozumenie nadviazaním užších pracovných vzťahov. Sieť, ktoré už Komisia vytvorila, by mali slúžiť ako základ pre spoluprácu, a to za predpokladu, že budú fungovať vo všetkých členských štátoch s cieľom chrániť a informovať občanov. Ak takáto sieť plne funguje, pomáha zabezpečiť účinný dohľad a výrazne znížiť dovoz z tretích krajín, ktorý nespĺňa normy EÚ. Cieľom je sprísniť normy pre výrobky, zvýšiť bezpečnosť spotrebiteľov a vytvoriť rovnaké podmienky pre priemysel EÚ.

(1) KOM(2009) 647 v konečnom znení, 24.11.2009.

— **Väčšia spravodlivosť pre občanov:** Presadzovanie pravidiel jednotného trhu súdnou cestou sa zlepši, ak budú mať sudcovia prístup k vhodným školeniam v oblasti európskeho práva. Sociálni partneri momentálne zvažujú rôzne možnosti ako vyriešiť rozpory medzi slobodami vnútorného trhu na jednej strane a základnými právami na strane druhej. Je potrebné stanoviť jasné zásady, ktoré zabezpečia, že tieto štyri slobody nebudú v rozpore s kolektívnymi právami zamestnancov.

— **Ďalšie a intenzívnejšie monitorovanie jednotného trhu:** Očakáva sa, že z výsledkov tohto monitorovania vyplynie, ako najlepšie postupovať pri navrhovaní a uplatňovaní lepších právnych predpisov a opatrení. Bolo by treba zaujať pragmatický prístup a zamerať sa na riešenie konkrétnych otázok v určitej krajine a na určitom trhu. v rámci monitorovania by sa tiež mali preskúmať a vyriešiť zistené prekážky, ktoré bránia obchodu na jednotnom trhu (2).

— **Prednostné riešenie problémov jednotného trhu:** Mali by sa znovu preskúmať priority EÚ na najbližšie roky, pretože nedoriešené otázky jednotného trhu by mohli spomaliť dosiahnutie lisabonských cieľov.

— Predovšetkým je dôležité, aby implementácia smernice o službách prebehla v úplnom súlade s duchom a pravidlami jednotného trhu. Závažným problémom z tohto hľadiska je, že po poslednom rozšírení EÚ ešte stále nie je voľný pohyb pracovných síl z niektorých členských štátov. Správne uplatňovanie smernice o vysielaní pracovníkov a dosiahnutie jej cieľov, a to najmä spravodlivej hospodárskej súťaže medzi podnikmi, dodržiavania práv zamestnancov a zabránenia sociálnemu dumpingu, si vyžaduje účinné a jasné implementačné pravidlá.

— Jedným z problémov jednotného trhu a EÚ je skutočnosť, že mzdy a pracovné podmienky sa stali faktorom hospodárskej súťaže. Ochrana noriem na trhu práce nadobudne väčší význam a musí byť súčasťou novej stratégie „EÚ 2020“.

— Jednotný trh stimuluje prepravu tovaru na dlhé vzdialenosti, ktorá nie je nevyhnutná a škodí životnému prostrediu. To je v rozpore so zvyšujúcimi sa požiadavkami v oblasti politiky ochrany životného prostredia a udržateľného rozvoja.

— EHSV podporuje závery Rady prijaté ministrami životného prostredia (3) a svoje stanovisko už aj prezentoval (4), pričom zdôraznil potrebu internalizovať externé náklady, aby sa dosiahla správna cenotvorba zohľadňujúca náklady spôsobené nečinnosťou a hodnotu služieb, ktoré poskytujú ekosystémy.

(2) Prehľad zostávajúcich prekážok jednotného trhu je uvedený v štúdiu EHSV-SMJT na adrese: http://www.eesc.europa.eu/smo/news/index_en.asp.

(3) 14891/09, 23.10.2009.

(4) Ú. v. EÚ C 317, 23.12.2009, s. 80.

1.3 **Stratégia „EÚ 2020“ závisí od účinného fungovania jednotného trhu.** EÚ by pri ďalšej revízii lisabonského procesu mala urobiť odvážny krok a stať sa celosvetovým lídrom v oblasti hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Mala by pritom využiť rôzne výhody v oblasti hospodárskej súťaže, ktoré ponúkajú jednotlivé regióny EÚ v rámci výkonného a náležité fungujúceho jednotného trhu.

1.4 **Stratégia „EÚ 2020“ musí riešiť naliehavšie otázky:**

— Implementovať plán obnovy s cieľom vyvieť EÚ z krízy a pomôcť členským štátom splniť už prijaté ciele a úlohy. Táto stratégia musí podporovať zmeny potrebné na to, aby sa priemysel orientoval na ekologickejšiu stratégiu a zároveň to podnietilo zmenu v správaní spotrebiteľov v prospech ekologickejšieho hospodárstva.

— Stanoviť konkrétne opatrenia a vypracovať usmernenia týkajúce sa ekologickej účinnosti spolu s integrovanou stratégiou a akčným plánom na podporu ekologickej inovácie v priebehu tohto roka, ako aj budúci európsky inovačný plán na vytvorenie konkurencieschopného a harmonizovaného vnútorného trhu v tejto oblasti.

— Rozvíjať skutočnú stratégiu týkajúcu sa zásahov štátu do bankového, poisťovacieho a finančného sektora a zároveň posilniť dohľad a reguláciu. To by malo zahŕňať strategický prístup k postupnému znižovaniu zásahov štátu do udržiavania životaschopnosti finančného sektora, a to s jasným cieľom zabezpečiť účinnosť sektora, znížiť zaťaženie vyplývajúce z verejného dlhu a zároveň zabezpečiť prínos finančných aktivít k hospodárskej stabilite a rastu.

— Viac sa zamerať na potrebné štrukturálne zmeny, ktoré zohľadňujú demografické zmeny a z nich vyplývajúce problémy. Teraz by sa mali podniknúť konkrétne kroky na zavedenie Small Business Act v členských štátoch.

1.5 **Stratégia ďalšieho rozširovania EÚ.** K ďalšiemu rozšíreniu EÚ by malo dôjsť až vtedy, keď nové vstupujúce krajiny dosiahnu potrebnú aproximáciu právnych predpisov s *acquis* Spoločenstva a splnia všetky požiadavky dobrej správy vecí verejných, právneho štátu a udržateľného hospodárstva.

1.6 **Prekonanie finančnej krízy**

— Keďže finančná kríza otriasla samými základmi hospodárskeho a sociálneho pokroku, treba ju vyriešiť čo najhladšie a čo najrýchlejšie. Ak sa má zachovať miera zamestnanosti a úroveň hospodárskeho blahobytu, je nevyhnutné poskytnúť finančné prostriedky podnikom a podnecovať investície do výskumu a vývoja.

- Neoddeliteľnou súčasťou riešenia tejto otázky je obnova dôvery v európsky finančný sektor. Tú možno dosiahnuť jedine dôkladnou transformáciou verejného dohľadu a právnych predpisov, ktoré treba sprísniť, aby sme mohli udržať krok s globálnym rozmerom a operáciami na finančných trhoch. Vzhľadom na rýchle a masívne šírenie negatívneho dosahu finančnej krízy z jednej krajiny na čoraz väčší počet vzájomne závislých krajín je tiež veľmi žiaduce, aby boli záväzné predpisy pre finančný sektor a dohľad nad ním koordinované na celosvetovej úrovni.
- Členské štáty by mali podporiť prístup Európskej centrálnej banky (ECB), ktorý zohľadňuje hospodársky rozmer a rozmer zamestnanosti v rovnakej miere ako stabilitu cien a udeľuje jej právomoci, ktoré by jej umožňovali priebežne sledovať hospodárstvo eurozóny a predkladať odporúčania Rade ECOFIN. Ukazuje sa tiež, že by bolo vhodné opätovne zvážiť aj skutočný rozsah pôsobnosti a účinnosť Euroskupiny a jej príspevok k určovaniu menovej politiky eura.
- Aby finančná a hospodárska kríza nezhoršovala ešte viac situáciu v oblasti zamestnanosti a v sociálnej oblasti, je nevyhnutné podniknúť na úrovni EÚ aj na úrovni jednotlivých štátov všetky potrebné kroky a prispôsobiť sociálne opatrenia súčasným okolnostiam. Pritom sa treba usilovať o to, aby nebola narušená sociálna ochrana a kúpna sila pracovníkov, brať ohľad na udržateľnosť sociálnych systémov a potrebu zdravej fiškálnej politiky a zachovať súdržnosť na vnútornom trhu. Zároveň treba stabilizovať trhy práce a pripraviť sa na konjunktúru dodatočnými a intenzívnymi komplexnými krokmi v oblasti odbornej prípravy pracovníkov a zavádzaním opatrení týkajúcich sa ďalšieho vzdelávania založeného na poznatkoch, ktoré by mali viesť k tomu, že vznikne viac a kvalitnejších pracovných miest.
- Lepšie spôsoby odhadnutia pokroku v sociálnej a hospodárskej oblasti a v oblasti životného prostredia. Aby bolo možné lepšie sledovať pokrok v oblasti udržateľného rastu a blahobytu, je potrebné vyvinúť ďalšie indikátory, odlišné od HDP.

1.7 Zlepšiť postavenie Európy na svetovom trhu

1.7.1 Európa musí mať lepšie postavenie na medzinárodnej úrovni. Dá sa to dosiahnuť vyriešením vnútorných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych problémov a posilnením európskej integrácie a medzinárodnej spolupráce.

1.7.2 Je nevyhnutné nabádať priemysel EÚ, aby viac rozvíjal odvetvia náročné na technológie, ktorým je vlastný strategický prístup šetrný ku klíme. EÚ tak získa vedúce postavenie v hospodárskej súťaži, zlepši svoj zahraničný obchod a vytvorí „ekologické“ pracovné miesta, pričom sa bude usilovať o dlhodobú hospodársku udržateľnosť a zabezpečí ju.

1.7.3 Na dosiahnutie rovnováhy, v ktorej sociálny a environmentálny pokrok pomáhajú zvyšovať konkurencieschopnosť, je potrebné novátorské myslenie.

1.7.4 Ďalšie odstraňovanie hospodárskych a právnych prekážok by malo v podstatnej miere pomôcť zintenzívniť integráciu vnútorného trhu a zvýšiť celkový účinok posilnenia konkurencieschopnosti Európy⁽⁵⁾. Väčšia miera zapojenia sociálnych partnerov a organizovanej občianskej spoločnosti do postlisabonského procesu prispeje k dosiahnutiu rýchlejšieho pokroku.

1.7.5 Celosvetový rozmer si vyžaduje viac spoločného úsilia. Každý členský štát by sa mal usilovať splniť svoj vlastný program a zároveň pracovať spolu s ostatnými na dosahovaní stanovených spoločných cieľov. Medzi tieto ciele by mali patriť:

- odhodlanie dosiahnuť silné postavenie vo svete a zároveň nevyhnutnosť vziať na vedomie, že ťažisko hospodárskej činnosti sa presúva smerom k Ázii a rýchlo sa rozvíjajúcim krajinám,
- strategická energetická politika opierajúca sa o bilaterálne dohody medzi EÚ a inými krajinami, ako aj o novú inteligentnú a decentralizovanú energetickú infraštruktúru s nízkymi emisiami CO₂, ktorá bude vytvorená,
- EÚ by mala trvať na tom, aby tie krajiny, s ktorými obchoduje, podpísali a dodržiavali príslušné medzinárodné zmluvy a dohovory OSN a jej agentúr, ako je MOP, a iných medzinárodných orgánov, ktoré stanovujú normy v oblasti životného prostredia, práv pracovníkov vrátane rovnakej pláce za rovnakú prácu a zákazu detskej práce.

2. Úvod

2.1 Lisabonské ciele

2.1.1 Európska rada odštartovala na svojom jarnom zasadnutí v roku 2000 lisabonský program, a tým stanovila pre EÚ strategický cieľ stať sa do roku 2010 najkonkurencieschopnejším a najdynamickejším hospodárstvom na svete založeným na vedomostiach, ktoré bude schopné udržať trvalý hospodársky rast a bude sa vyznačovať väčším počtom a vyššou kvalitou pracovných miest, ako aj väčšou sociálnou súdržnosťou a rešpektom k životnému prostrediu. Európa bola nútená prispôsobiť niektoré existujúce politiky, ako aj inštitucionálne dohody a finančné nástroje svojim strategickým prioritám. EHSV vyzdvihol význam Lisabonskej stratégie a vyjadril názor, že táto stratégia je veľmi prospešná pre zachovanie hybnej sily reforiem, ktoré posilnia jednotný trh a prispievajú k jeho ďalšiemu rozvoju a konsolidácii⁽⁶⁾. Reformy týkajúce sa tovaru, služieb, pracovnej sily a kapitálových trhov by mali pomôcť vytvoriť plne funkčný a účinný jednotný trh a viac zapojiť členské štáty do hospodárstva po roku 2010, ktoré bude konkurencieschopnejšie, bude mať bližšie k dosiahnutiu cieľov Lisabonskej stratégie a zároveň zabezpečí rovnováhu medzi hospodárskym, sociálnym a environmentálnym pilierom trvalo udržateľného rozvoja.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 277, 17.11.2009, s. 6.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 77, 31.3.2009, s. 15.

2.2 Druhá fáza Lisabonskej stratégie

2.2.1 Táto fáza sa začala priebežnou revíziou v roku 2005, pri ktorej každý členský štát niesol zodpovednosť za realizáciu stratégie na národnej úrovni. Mali sa vyjasniť priority a boli vytvorené nové politické a finančné nástroje. Boli tiež prijaté nové integrované usmernenia pre hospodársku politiku a politiku zamestnanosti, ktoré sa mali pretaviť do národných reformných programov.

2.3 Lisabonský program po roku 2010

2.3.1 V marci 2008 Európska rada vytýčila úlohy, ktorými sa mali začať úvahy o Lisabonskej stratégii po roku 2010:

- investovanie do ľudského kapitálu a modernizácia trhov práce,
- rozvíjanie podnikateľského potenciálu,
- investovanie do znalostí a inovácií,
- zmena klímy, energetika a príslušné investície do infraštruktúry.

2.4 Európa pod tlakom finančnej krízy

2.4.1 Finančná kríza, ktorá sa začala v USA a v súčasnosti už plnou silou zasiahla aj Európsku úniu, sa šíri po celom svete ako epidémia, postihla celosvetové hospodárstvo, škodí investíciám, oberá podniky o tak veľmi potrebné úvery a prispieva k poklesu objemu svetového obchodu, aký nebol zaznamenaný od druhej svetovej vojny. Sociálne dôsledky krízy v celej Európskej únii v podobe straty pracovných miest a zníženia kúpnej sily pracovníkov nadobúdajú alarmujúce rozmery a nezdá sa, že by sa v dohľadnej dobe mala situácia zlepšiť. Európska centrálna banka prijíma doposiaľ opatrenia na ochranu eura pred infláciou a defláciou. Členské štáty by mali podporiť prístup Európskej centrálnej banky (ECB), ktorý zohľadňuje hospodársky rozmer a rozmer zamestnanosti rovnako ako stabilitu cien a udeľuje jej právomoci, ktoré by jej umožňovali priebežne sledovať hospodárstvo eurozóny a predkladať odporúčania Rade ECOFIN. V tomto zmysle by členské štáty mali preskúmať skutočný rozsah pôsobnosti a účinnosť Euroskupiny a jej príspevok k určovaniu menovej politiky súvisiacej s eurom. Otvorenie trhov vo finančnom sektore bolo pozitívnym krokom. Verejný dohľad a regulácia však nedokázali udržať krok s globálnym rozmerom finančných trhov. Toto sú dodatočné výzvy, ktorým musí Európa čeliť a ktoré musí zvládnuť prostredníctvom prepracovania a posilnenia predpisov.

2.5 Oneskorenie dokončenia jednotného trhu a dosiahnutia cieľov Lisabonskej stratégie

2.5.1 Výzvy spojené s globalizáciou. Je zrejmé, že situácia v Európskej únii vážne ovplyvní aj jednotný trh a lisabonskú agendu. Globalizácia a výzvy s ňou spojené tu budú aj po skončení krízy. Takže Európa si musí vybudovať lepšie postavenie na medzinárodnej úrovni, a to tak, že dosiahne pokrok pri riešení svojich

hospodárskych, sociálnych a environmentálnych problémov a posilní svoj integračný proces a medzinárodnú spoluprácu. Aby mohla byť táto stratégia účinná a zodpovedala zrevidovaným prioritám Lisabonskej stratégie, je nevyhnutné dosiahnuť rovnováhu medzi hospodárskym, sociálnym a environmentálnym aspektom rozvoja.

2.5.2 Sociálna súdržnosť

2.5.2.1 Pri zavádzaní Lisabonskej stratégie v roku 2000 sociálna súdržnosť predstavovala a naďalej predstavuje dôležité hľadisko. Avšak v členských štátoch a medzi nimi nebol dosiahnutý veľký pokrok, pokiaľ ide o boj proti chudobe a nerovnosti, ktoré naďalej patria medzi najväčšie problémy v Európe. Revízia Lisabonskej stratégie sa otázkam chudoby a sociálnej súdržnosti musí venovať serióznejšie a musí stanoviť ambicioznejšie ciele pre hospodársky a sociálny rozvoj, ktorý by mal viesť k výraznému zníženiu chudoby a rozdielov.

2.5.2.2 Rozdiely v sociálnych systémoch v EÚ sú zjavné. Niektoré spôsobujú úplne rozdielne daňové systémy a daňová konkurencia. Dane zo zisku spoločností, dane z dividend a úrokov sú v niektorých krajinách vysoké, inde nízke. Rovná daň prehľbuje rozdiely pri dani z príjmu a príjmoch medzi členskými štátmi. Sociálne výdavky ako percento z HDP sú v niektorých krajinách vyššie ako 30 %, v iných s nízkou rovnou daňou predstavujú menej ako 15 %. Všetky krajiny sa musia vyrovnáť s problémami týkajúcimi sa budúcnosti ich sociálnych systémov.

2.5.2.3 Štandard vysokoškolského vzdelávania, lepšie zručnosti, ktoré sa dajú vhodnejšie uplatniť na trhu, a vyšší počet výskumných pracovníkov by mali tvoriť základ väčšej konkurencieschopnosti pre ekologickejší európsky priemysel, ktorý musí prevziať vedúcu úlohu vo vzťahu k inovácii so špičkovou technológiou, vyššou produktivitou a pridanou hodnotou. Toto by malo vytvoriť väčší počet a vyššiu kvalitu pracovných miest a zrýchliť hospodársky a sociálny rozvoj, čo by viedlo k zníženiu chudoby a nerovnosti.

2.5.2.4 Otvorená metóda koordinácie (OMK) a silný dôraz na simultánne a interaktívne opatrenia na úrovni EÚ, národnej a regionálnej úrovni by mohli byť vhodným nástrojom. Zapojenie národných parlamentov, sociálnych partnerov a zvyšnej časti organizovanej občianskej spoločnosti na úrovni členských štátov by mohlo priniesť pocit pochopenia a spoluvlastníctva vo vzťahu k hlavným problémovým oblastiam a opatreniam, ktoré sa majú prijať.

2.5.2.5 Poskytovatelia verejných služieb sú súčasťou nevyhnutného riešenia problémov sociálnej súdržnosti a súčasnej hospodárskej a finančnej krízy, pretože sa významnou mierou podieľajú na úsilí vlád stabilizovať situáciu na ekonomických trhoch a trhoch práce. Verejný sektor funguje ako katalyzátor hospodárskeho rastu a poskytuje infraštruktúru, ktorá súkromným podnikom zabezpečí prosperitu. Lepšie verejné služby (napr. vzdelávanie, zdravotná a sociálna starostlivosť atď.) by mali byť základom novej európskej stratégie hospodárskeho rastu a zamestnanosti, a to v záujme všetkých občanov Európy.

2.6 Nevyhnutnosť zvrátiť krízu

2.6.1 Efektívnejší jednotný trh by mal pomôcť v strednodobom rozvoji EÚ a takisto by mal urýchliť obnovu hospodárstva ochromeného súčasnou finančnou a hospodárskou krízou. Mali by byť navrhnuté štrukturálne reformy, ktoré umožnia dosiahnuť zdravú a dlhodobú hospodársku obnovu. Tieto reformy musia mať neustále na zreteli nevyhnutnú sociálnu rovnováhu a zároveň sa usilovať zvrátiť súčasnú krízu a zabrániť ďalším škodám z hľadiska produkčného potenciálu v EÚ. Keby členské štáty dokázali postupovať súčinne a rozhodli sa, že spoločne povedú hospodárstva svojich krajín späť k trvalo udržateľnému rastu, bolo by to prejavom cieľavedomosti a riadeného úsilia. Členské štáty by mali byť pripravené podporiť dopyt na vnútornom trhu a obnoviť kúpnu silu spotrebiteľov v súlade s dosiahnutým pokrokom v snahe ukončiť súčasnú finančnú a hospodársku krízu a sprievodný úpadok hospodárstva.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Jednotný trh by mohol prispieť k realizácii Lisabonskej stratégie po roku 2010 v niekoľkých oblastiach, ktoré sú uvedené v nasledujúcej časti tohto stanoviska.

3.2 Veľkosť vnútorného trhu

3.2.1 Obchodovanie s tovarom v rámci vnútorného trhu EÚ predstavuje takmer dvojnásobok objemu obchodu so zvyškom sveta, čo je výsledkom dlhodobého integračného úsilia (7). Európsky jednotný trh pre tovar predstavuje veľké konkurenčné výhody a poskytuje členským štátom dobrý základ pre dosiahnutie úspechu na vonkajších trhoch ako aj pre vznik väčšieho bohatstva a väčšieho počtu pracovných miest pre občanov. Ak sa bude uvažovať o ďalšom rozšírení EÚ, veľkosť jednotného trhu sa nevyhnutne zvýši.

3.3 Pokrok pri ďalšom budovaní jednotného trhu a jeho praktickej realizácii

3.3.1 Projekt jednotného trhu je dlhodobý proces, niektoré kľúčové otázky si však vyžadujú okamžité opatrenia. Je nevyhnutné správne uplatňovať *acquis* jednotného trhu. Treba zachovať rovnováhu a konzistentnosť rôznych záujmov. Okrem toho hospodárska súťaž medzi členskými štátmi v rámci jednotného trhu by mala mať za cieľ poskytnúť európskemu spotrebiteľovi kvalitnejšie a bezpečnejšie výrobky za lepšiu cenu a zároveň poskytnúť priemyslu pevnejšiu a účinnejšiu bázu, ktorá mu umožní viac rozvinúť jeho vonkajší obchod. v správe zverejnenej v januári 2009 (8) sa uvádzajú ciele z programu vnútorného trhu na

(7) Internal Market Scoreboard, december 2008.

(8) *Kedy bude skutočne 1992? – Konkrétne návrhy na dokončenie vnútorného trhu*, správa, ktorú zverejnil Zväz holandských zamestnávateľov VNO – NCW, MKB (pozri: http://www.eesc.europa.eu/smo/prism/moreinformation/literature/7/index_en.asp).

rok 1992, ktoré doteraz neboli dosiahnuté. Správa dospela k záveru, že súčasné predpisy sa vykladajú a uplatňujú odlišne a nie sú zosúladené. Autori správy poukazujú aj na vysoké administratívne náklady a navrhujú, ako možno dosiahnuť úplné odstránenie prekážok, ktoré stoja podnikom v ceste.

3.3.2 Európska únia zaviedla novú koncepciu internalizácie externých nákladov vo všetkých druhoch dopravy. EHSV už mal príležitosť vyjadriť sa k tejto situácii (9) a opakuje svoje odporúčania, že želaný efekt sa podarí dosiahnuť až vtedy, ak sa bude tento princíp uplatňovať v rovnakej miere všade tam, kde vzniknú externé náklady. V záveroch Rady z 23. októbra 2009 sa zdôraznila potreba uplatňovania tohto princípu ako prostriedku na dosiahnutie správnej cenotvorby a členské štáty boli vyzvané na intenzívnejšiu diskusiu o tom, ako možno čo najlepšie využiť rentabilné ekonomické nástroje tak, aby odrážali skutočné náklady a výhody spojené so životným prostredím, a ako stanoviť predvídateľnú cenu emisií CO₂. Rada zároveň požiadala Komisiu, aby v novej stratégii „EÚ 2020“ stanovila konkrétne opatrenia a vypracovala usmernenia týkajúce sa ekologickej účinnosti a aby v priebehu tohto roka predstavila jednotnú stratégiu a akčný plán na podporu ekologickej inovácie, ako aj budúci európsky inovačný plán na vytvorenie konkurencieschopného a harmonizovaného vnútorného trhu v tejto oblasti. V súčasnosti externé náklady neznášajú jednotlivé druhy dopravy a ich užívatelia. To môže vytvárať konkurenčnú výhodu pre tie druhy dopravy, ktoré spôsobujú spoločnosti vysoké náklady. Internalizácia by takéto narušenie hospodárskej súťaže odstránila, pretože by viedla k posunu k takým spôsobom dopravy, ktoré sú priaznivejšie pre životné prostredie. Je dôležité, aby sa tento princíp uplatňoval účinnejšie, keďže by mohol mať za následok aj zmenu štruktúry obsluhy a užívateľov v oblasti dopravy.

3.4 Sektor služieb

3.4.1 Vnútorný trh v oblasti služieb má stále určité slabiny. Očakáva sa, že nadobudnutie účinnosti smernice o službách začiatkom tohto roka prinesie v tejto súvislosti určitý pokrok. Cezhraničné otázky sú stále veľmi chůlostivé, najmä pokiaľ ide o služby v oblasti energetiky a o poštové a finančné služby. Nájst európske riešenia na niektoré otázky je nemysliteľné, pretože členské štáty takýto prístup odmietajú a sklony k zvýšenému protekcionizmu vytvárajú napätie. Vlády by sa nemali uchýľovať k takýmto krátkodobým a krátkozrakým opatreniam. Mali by však monitorovať situáciu a zabezpečiť, aby nedošlo k zníženiu štandardov týkajúcich sa sociálnej kvality, životného prostredia a bezpečnosti v uvedených oblastiach. EHSV vyzýva členské štáty, aby v záujme bezproblémovej implementácie smernice o službách zabezpečili administratívnym pracovníkom potrebné školenia. Sektor služieb sa musí zdokonaľiť aj preto, aby reagoval na výzvy spojené s demografickými zmenami, ktoré sa dotknú tiež jednotného trhu – s ohľadom na to, že niektoré sociálne služby nie sú v smernici o službách zahrnuté.

(9) Ú. v. EÚ C 317, 23.12.2009, s. 80 a CESE 1947/2009, 17.12.2009 (TEN/356).

3.5 Menová únia

3.5.1 Menová únia a úspech eura sú nevyhnutné pre prehĺbenie integrácie a posilnenie vnútorného kapitálového trhu. v obdobiach hospodárskeho spomalenia vnútorný trh a eurozóna skutočne dokázali, že môžu zabezpečiť stabilitu podnikom, keďže obchodná aktivita v rámci EÚ sa spomalila menej než jej vonkajší obchod. Tieto skutočnosti poukazujú na možnosť lepšej integrácie.

3.6 Vonkajšie účinky eura

3.6.1 Odhaduje sa, že objem obchodu sa od zavedenia eura zvýšil takmer o 5 %⁽¹⁰⁾. Trhy budú môcť ešte viac profitovať z prehĺbenia eurozóny, vrátane koordinácie makroekonomických opatrení, vonkajšieho zastúpenia a regulácie finančných trhov, najmä vzhľadom na súčasný hospodársky pokles.

3.7 Obmedzené uplatňovanie štyroch slobôd

3.7.1 Sloboda pohybu prispela k posilneniu hospodárstva členských štátov EÚ, pretože vďaka nej zosilnela hospodárska súťaž a spotrebiteľia získali väčšiu možnosť výberu a kvalitnejšie výrobky za nižšie ceny. Takisto vďaka nej môžu podniky z EÚ súťažiť s konkurenciou na trhoch v tretích krajinách. Existujú však dôkazy potvrdzujúce nejasné pravidlá implementácie smernice o vysielaní pracovníkov, čo vedie k nekalej hospodárskej súťaži, nedostatočnému rešpektovaniu práv pracovníkov a sociálnemu dumpingu.

3.7.2 V uplynulých rokoch sa usmernenia v oblasti zamestnanosti sústredili najmä na mobilitu pracovnej sily ako prostriedok zlepšenia štruktúry trhu práce. Na to, aby mohol trh práce väčšou mierou prispievať k dosahovaniu lisabonských cieľov, je nevyhnutné propagovať zásady aktívneho trhu práce a systémy flexiistoty tak, ako sa na nich dohodli sociálni partneri a vlády, podporiť celoživotné vzdelávanie a odbornú prípravu, vytvoriť silné, primerané a udržateľné systémy sociálneho zabezpečenia, presadzovať rovnaké príležitosti, zabezpečiť rovnosť pohlaví, umožniť zosúladenie pracovného, súkromného a rodinného života a odstrániť všetky formy diskriminácie.

3.8 Regulačné obmedzenia

3.8.1 Právne predpisy EÚ sa od 80. rokov zameriavajú na voľný pohyb tovaru, služieb, pracovnej sily a kapitálu. Regulačné prostredie, v ktorom podniky pôsobia, rozhodujúcim spôsobom vplýva na ich konkurencieschopnosť a schopnosť rásť a vytvárať pracovné miesta. Pravidlá môžu nastoliť spravodlivú hospodársku súťaž, môžu však aj prekážať dobrému podnikateľskému

prostrediu. Preto je nevyhnutné prepracovať a zjednodušiť predpisy, aby sa podniky mohli rýchlo prispôbiť zmenám a zároveň sa zachovali spravodlivé a relatívne bezpečné trhy. Všetkých 27 členských štátov by malo postupovať koordinovane v záujme účinnej stabilizácie európskeho trhového systému. Mali by sa urýchlene implementovať opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa banky účinnejšie sústredili na svoju hlavnú činnosť, ktorou je poskytovanie likvidity reálnemu hospodárstvu, a to využívaním stabilných finančných zdrojov vytvorených z úspor zo samotného hospodárstva, a prenechali riskantnejšie a špekulatívne operácie na finančných trhoch samostatným subjektom, ktoré sa na túto oblasť špecializujú.

3.8.2 V priebehu uplynulých piatich rokov prešiel jednotný trh podstatnými zmenami k lepšiemu z hľadiska legislatívneho rámca, ktorý upravuje voľný pohyb tovaru a služieb. Takéto zlepšenia prinieslo najmä nariadenie o vzájomnom uznávaní, ktoré ustanovilo spoločné technické pravidlá. Vďaka nim sa znížili dodatočné administratívne a výrobné náklady. Nariadenie o akreditácii a dohlade nad trhom v zásade takisto posilnilo voľný pohyb presadzovaním zlepšených noriem v prospech spotrebiteľov a väčšej bezpečnosti predávaného tovaru.

3.8.3 Vzhľadom na voľný pohyb tovaru, služieb, pracovníkov a kapitálu je dôležité vytvoriť zosúladené normy. Niektoré obmedzenia stále bránia tomu, aby mohol jednotný trh plne fungovať.

3.8.4 Európska komisia už vytvorila sieť, ktoré by mali fungovať vo všetkých členských štátoch a mali by mať dostatočné finančné prostriedky na svoju činnosť. EHSV má na mysli najmä informačný systém o vnútornom trhu (IMI), rýchly výstražný systém pre nebezpečné nepotravinárske výrobky (RAPEX), rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivo (RASFF) a sieť SOLVIT. Tieto nástroje poskytujú informácie, chránia záujmy občanov EÚ a zabezpečujú hladšie fungovanie a monitorovanie pravidiel jednotného trhu. Vo všeobecnosti by lepšia informovanosť širokej verejnosti mala uľahčiť realizáciu potrebných reforiem v záujme posilnenia jednotného trhu.

3.9 Environmentálne aspekty

3.9.1 V strednodobej a dlhodobej perspektíve sa musí EÚ ako Spoločenstvo stať hospodárskou oblasťou s najefektívnejším využívaním zdrojov a energie a politika v oblasti klímy sa musí zamerať na trvalú udržateľnosť. Treba preskúmať všetky možnosti ako šetriť energiou a využiť miestne, obnoviteľné a regionálne štruktúry. Efektívnejšie využívanie energie a zdrojov bude jedným z kľúčových prvkov novej stratégie.

3.9.2 Lepší trvalo udržateľný hospodársky rozvoj si bude vyžadovať väčšiu spätosť s vonkajšou činnosťou EÚ s cieľom ovplyvňovať globalizáciu a presadzovať medzinárodnú strategickú spoluprácu v záujme trvalo udržateľného rozvoja.

⁽¹⁰⁾ Štúdia o vplyve eura na obchod a priame zahraničné investície (http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication12590_en.pdf).

3.9.3 V tejto súvislosti, aby mohol trh s tovarom vo väčšej miere prispieť k dosahovaniu lisabonských cieľov, musí EÚ spoločne, vytrvalo a dôsledne presadzovať svoj postoj v medzinárodných rokovaniach.

3.9.4 Je nevyhnutné viac investovať do výskumu v oblasti energetiky a klimatických zmien. Budúce investície priemyslu v EÚ by mali vychádzať zo strategickej energetickej politiky, ktorá by sa opierala o bilaterálne dohody medzi EÚ a ostatnými krajinami. Takisto je nevyhnutné vytvoriť novú inteligentnú a decentralizovanú infraštruktúru s nízkymi emisiami CO₂.

3.10 Bezpečnosť dodávok energie a základné komodity

3.10.1 Na jednej strane je nevyhnutné, aby malo hospodárstvo EÚ stály a bezpečný prístup k energii a základným komoditám, čo znamená, že EÚ musí v tomto ohľade dosiahnuť čo najväčšiu sebestačnosť.

3.10.2 V kontexte veľkého kolísania cien energie a komodít v uplynulých rokoch poskytovalo euro ochranu pred výkyvmi na finančných trhoch a jeho sila zmiernila niektoré účinky náhleho nárastu cien, ktoré sme zaznamenali pred dvoma rokmi, keď bol na svetových potravinových a energetických trhoch veľký dopyt.

3.10.3 V tejto súvislosti je dôležitým aspektom aj otvorenosť kapitálových trhov, najmä medzi členskými štátmi, ktorú treba podporovať, pretože to umožní financovať obchodovanie s dodávkami energie a podporovať investície do odvetvia energetiky.

3.10.4 Vnútroštruktúry energetický trh EÚ by sa mal takisto zmeniť na skutočne súdržný a plne vzájomne prepojený a interoperabilný systém fungujúci na základe jednotnej politiky, ktorý garantuje spravodlivú hospodársku súťaž a ochraňuje práva a záujmy spotrebiteľov. Prostredníctvom politiky EÚ v oblasti hospodárskej súťaže, posilnenia národných regulačných orgánov a politiky v oblasti služieb všeobecného záujmu by sa zaistilo primerané, bezpečné a neprerušované zásobovanie spotrebiteľov udržateľnou a cenovo dostupnou kombináciou energetických zdrojov.

3.11 Dopravná a komunikačná infraštruktúra

3.11.1 Kľúčový význam pre riadne fungovanie jednotného trhu v kontexte globalizácie má doprava. Podporuje rozvoj cezhraničnej spolupráce a obchodu medzi členskými štátmi. Účinné dopravné systémy prispievajú k hospodárskej výkonnosti prostredníctvom širšej palety tovarov za konkurenčné ceny. v porovnaní s cestnou dopravou, ktorá prispieva k väčšiemu objemu emisií, poskytuje železničná infraštruktúra v rámci Európy efektívny a ekologicky prijateľný spôsob prepravy tovaru.

3.11.2 Stratégia námornej dopravy na obdobie rokov 2009 – 2018 tiež prispeje k udržateľnému hospodárskemu rozvoju. Keďže čoraz viac lodí sa využíva na príbrežný obchod a medzinárodný obchod, bude potrebné riešiť otázku klimatických zmien, ako aj ďalšie problémy týkajúce sa životného prostredia.

3.11.3 Očakáva sa, že zmeny v dopravnom systéme EÚ znížia preťaženosť infraštruktúry a zároveň pomôžu hospodárstvu EÚ prispôbiť sa výzvam globalizácie. Účinný dopravný systém ponúka lepšie možnosti z hľadiska podnikov i nových pracovných miest a zároveň zaručuje dlhodobú konkurencieschopnosť v rámci EÚ aj mimo nej. Doprava tiež podporuje inovácie a podnecuje hospodársky rast.

3.11.4 Problematiku interoperability a prepojenia medzi členskými krajinami treba posudzovať najmä v kontexte energetických sietí a z hľadiska prístupu všetkých občanov k širokopásmovému internetu. Tieto otázky by mohli mať vplyv najmä na okrajové regióny.

3.11.5 Okrajové regióny sú stále v nevýhode, pokiaľ ide o letecké služby. EÚ by mala k tomuto problému zaujať nový prístup a usilovať sa zabezpečiť občanom v týchto regiónoch podobné možnosti, ako majú občania, ktorí žijú v centrálnych častiach Európy.

3.12 Konkurencieschopnosť na jednotnom trhu

3.12.1 Lisabonská stratégia bola v niektorých aspektoch trhu s tovarom celkom úspešná. Európsky jednotný trh uľahčil obchodovanie s tovarom a spotrebiteľia majú oveľa väčší výber výrobkov za veľmi konkurenčné ceny. Je však potrebné zabezpečiť spravodlivú hospodársku súťaž, čo by sa malo docieľiť účinným dohľadom na národnej úrovni prostredníctvom spolupráce medzi členskými štátmi.

3.12.2 V tejto súvislosti je však zjavné oneskorenie v plnení záväzkov na národnej a európskej úrovni. v dôsledku zostrovania medzinárodnej hospodárskej súťaže v oblasti tovarov a služieb sa čoraz naliehavejšie vynára potreba zlepšiť konkurencieschopnosť na európskej úrovni. Existujú jasné dôkazy o tom, že lepšia koordinácia činnosti v oblasti výskumu a vývoja medzi zoskupeniami MSP a veľkými podnikmi má pozitívny vplyv na konkurencieschopnosť, ktorý presahuje vnútorný trh.

3.12.3 Treba tiež poznamenať, že vytvorenie hospodárskej a menovej únie prispelo k zlepšeniu konkurencieschopnosti trhu EÚ, a to prostredníctvom nižších a transparentnejších nákladov na cezhraničné aktivity. Uľahčil sa tým aj vstup nových podnikov na európsky trh, zatiaľ čo menej výkonné podniky boli zlikvidované alebo odkúpené. Je tu však stále priestor na zlepšovanie pokiaľ ide o flexibilitu na vnútornom trhu a mobilitu pracovnej sily. v podstate hlavným nedostatkom zisteným na všetkých trhoch je skutočnosť, že treba odstrániť vnútorné prekážky, ktoré pretrvávajú na európskom jednotnom trhu.

3.13 Vonkajší rozmer jednotného trhu

3.13.1 Otvorenosť Európy voči ostatnému svetu prispela k jej prosperite. Preto je v jej záujme, aby rozvíjala svoj program zameraný na zahraničie, ochraňovala záujmy svojho obyvateľstva a slúžila im. Budúce politické opatrenia by sa teraz mali odkloniť od jednoznačného zamerania sa na seba, ktoré bolo určujúcou koncepciou od podpísania Rímskych zmlúv v roku 1957. EÚ by sa odteraz mala orientovať skôr na globalizovanú ekonomiku a mala by byť odhodlaná zohrávať v tomto smere významnú úlohu. Zároveň by však mala vziať do úvahy, že ťažisko hospodárskej činnosti sa presúva smerom k Ázii a rozvíjajúcim sa ekonomikám, najmä tzv. štátom BRIC – Brazília, Rusko, India a Čína. EÚ by tiež mala v rámci európskej susedskej politiky rozvíjať hospodársku spoluprácu so susednými krajinami, a to vrátane Východného partnerstva a Únie pre Stredozemie, s cieľom rozšíriť zónu voľného obchodu. Podmienkou takýchto partnerských dohôd by mali byť zásady otvoreného trhu. Prehĺbovanie a zdokonaľovanie vnútorného trhu má takisto zásadný význam, ak si chce EÚ udržať svoje vedúce postavenie na svetovom trhu.

3.13.2 Európa má tiež povinnosť zaoberať sa globálnymi problémami a musí pomáhať určovať tempo a smer globalizácie. V snahe dosiahnuť liberalizáciu celosvetového trhu s tovarom a službami sa EÚ pripojila k ostatným veľkým obchodným zoskupeniam. Rokuje o bilaterálnych dohodách o voľnom obchode s Kóreou, so Združením národov juhovýchodnej Ázie (ASEAN) a s Indiou. Pokrok dosiahnutý v Transatlantickej hospodárskej rade je takisto pozitívny. Táto stratégia čiastočne odráža aj pochybnosti, že kolo rokovaní v Dauhe bude úspešne a v krátkom čase dotiahnuté do konca. Takáto dvojstrannosť by totiž mohla spochybniť samotný zmysel multilaterálnych obchodných rokovaní. Je nevyhnutné trvať na politickom význame reciprocitu pri otváraní medzinárodných trhov a dokončenie kola rokovaní v Dauhe by malo byť i naďalej prioritou. EHSV vyzýva Komisiu EÚ a predsedov vlád členských štátov, aby pri rokovaní o liberalizácii obchodu trvali na tom, aby vlády tretích krajín dodržiavali ľudské práva, dohovory MOP a ochraňovali prírodné a hospodárske zdroje i kultúrne dedičstvo.

3.13.3 Je žiaduce, a vlastne už dávno potrebné, aby mala EÚ jednotnú a komplexnú ochranu vo forme patentu Spoločenstva. Je nevyhnutné výrazne posilniť práva duševného vlastníctva a účinne bojovať proti obchodovaniu s protizákonnými kópiami značkových výrobkov⁽¹⁾.

3.13.4 O nedostatočne účinnom monitorovaní trhu v EÚ a dohľade nad ním svedčia aj informácie z uplynulých rokov o potravinárskych výrobkoch a hračkách, ktoré nespĺňajú stanovené normy a dovážajú sa z tretích krajín. v dôsledku neadekvátnej kontroly tovaru dovezeného z tretích krajín sú spotrebiteľia EÚ vystavení možnému zdravotnému riziku a kupujú výrobky nižšej kvality nespĺňajúce stanovené normy. Okrem toho tak dochádza k narušeniu hospodárskej súťaže na trhu a táto situácia môže negatívne ovplyvniť aj ďalšie investície a zamestnanosť v Európe.

3.13.5 Pevná a zosúladená stratégia by sa mala tiež považovať za prostriedok na ochranu európskych spotrebiteľov pred dovozom tovaru a služieb z tretích krajín, ktoré nedodržiavajú technické, sociálne a environmentálne normy a pracovné podmienky. Členské štáty EÚ by sa mali uistiť, že krajiny, s ktorými majú obchodné dohody, dodržiavajú normy stanovené Medzinárodnou organizáciou práce, OSN a jej agentúrami a iné medzinárodné dohovory týkajúce sa práv jednotlivca, slobody združovania, práva pracovníkov organizovať sa a kolektívne vyjednávať, ako aj zrušenia detskej a nútenej práce.

3.13.6 Súčasná kríza ukázala, že vzájomná závislosť krajín v rámci svetového finančného a obchodného trhu je značná. Svetové finančné systémy treba posilniť pomocou predpisov, ktoré budú propagovať obozretnosť, pomôžu zlepšiť koordináciu a komunikáciu medzi dozornými orgánmi a centrálnymi bankami, zvýšiť transparentnosť, a tiež umožnia prísnejšie kontrolovať toky čiernych peňazí, ktoré plynú z obchodovania s drogami, zo zločinnosti a z nelegálneho predaja zbraní.

3.13.7 V tejto súvislosti by sa európskym modelom sociálneho dialógu mali inšpirovať krajiny mimo EÚ a EHSV by mal túto koncepciu presadzovať vo väčšej miere.

3.14 Sociálny rozmer

3.14.1 Ďalší rozvoj vnútorného trhu si vyžaduje súhlas občanov EÚ. Sociálny rozmer vnútorného trhu teraz posilnila skutočnosť, že Charta základných práv bola začlenená do Lisabonskej zmluvy. Tým by sa mal zvýšiť význam organizovanej občianskej spoločnosti pri ďalšom rozvoji vnútorného trhu.

3.14.2 Stratégia EÚ po roku 2010 by mala podporovať solidárnejšiu a spravodlivejšiu spoločnosť, a to vďaka ochrane a rozvoju svojho modelu spoločnosti v súlade s integrovanou politikou rozvoja. Každý členský štát by sa mal prispôbiť globalizácii a technologickým zmenám zlepšením kvality a dostupnosti celoživotného vzdelávania a odbornej prípravy. Toto obdobie krízy by sa malo využiť na podporu zvyšovania poznatkov s cieľom pripraviť pracovnú silu na budúcnosť. Nezamestnaní by mali dostať možnosť rekvalifikovať sa a zapojiť sa do vzdelávacích programov vrátane vyššieho vzdelávania, čo im pomôže vrátiť sa na trh práce s vyhlídkami nájsť si lepšie pracovné miesto, a ich zamestnávateľov to bude motivovať, aby investovali do nových trhových požiadaviek, ktoré by mali vyplynúť z nárastu technológie v budúcich rokoch. Fond na prispôbenie sa globalizácii a Európsky sociálny fond by sa mali lepšie využívať a prispôbiť takýmto výzvam na vnútornom trhu. Vzhľadom na následky krízy by sa malo naliehavo začať uvažovať o prepracovaní programov zameraných na boj proti chudobe.

(1) Ú. v. ES C 116, 28.4.1999, s. 35, a Ú. v. ES C 221, 7.8.2001, s. 20.

4. Záverečné pripomienky

4.1 V období súčasnej krízy musí EÚ prispôbiť svoje strednodobé a dlhodobé opatrenia v rámci Lisabonskej stratégie. Musí do svojho programu štrukturálnej reformy doplniť okamžité opatrenia a zároveň ďalej investovať do budúcnosti. To by sa mohlo dosiahnuť najmä ďalšími investíciami do výskumu a vývoja, inovácie a vzdelávania, aktívnou podporou voľnej výmeny poznatkov

medzi členskými štátmi a podporou podnikov (najmä MSP), aby mohli prispievať k zvyšovaniu dynamiky jednotného trhu. Dôležité sú aj opatrenia v záujme vytvorenia ekologickejšieho hospodárstva, ktoré majú pomôcť vytvárať nové pracovné miesta a rozvíjať technológie a zároveň zabezpečiť alternatívne dodávky energie a dosiahnuť ciele v oblasti životného prostredia. Dalo by sa to dosiahnuť posilnením európskej verejnej správy, vďaka čomu sa zlepší kolektívny rozmer Európskej únie a zabráni sa duplicitne vynakladaného úsilia a zdrojov.

V Bruseli 17. februára 2010

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

PRÍLOHA

k stanovisku Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Tieto pozmeňovacie návrhy, ktoré získali viac ako štvrtinu odovzdaných hlasov, boli v priebehu diskusie zamietnuté (článok 54 ods. 3 vnútorného poriadku):

Bod 1.2, zarážky 8, 9 a 10

- „Predovšetkým je dôležité, aby implementácia smernice o službách prebehla v úplnom súlade s duchom a pravidlami jednotného trhu. Závažným problémom z tohto hľadiska je, že po poslednom rozšírení EÚ ešte stále nie je voľný pohyb pracovných síl z niektorých členských štátov. Správne uplatňovanie smernice o vysielaní pracovníkov a dosiahnutie jej cieľov, a to najmä spravodlivej hospodárskej súťaže medzi podnikmi, a dodržiavania práv zamestnancov a zabránenia sociálnemu dumpingu, si vyžaduje účinné a jasné implementačné pravidlá.“
- Jedným z problémov jednotného trhu a EÚ je skutočnosť, že m Mzdy a pracovné podmienky sa medzi členskými štátmi, ale aj medzi jednotlivými regiónmi veľmi líšia, a preto sú sa stali faktorom hospodárskej súťaže. Ochrana noriem na trhu práce, založená na dohodách Medzinárodnej organizácie práce, nadobudne väčší význam a musí byť súčasťou novej stratégie „EÚ 2020“
- Nárast obchodovania v rámci jednotného trhu vedie k zvýšeniu stimuluje prepravu tovaru na dlhé vzdialenosti, ktorá nie je nevyhnutná a škodí životnému prostrediu. Je preto nevyhnutné, aby sa vplyv dopravy na To je v rozpore so zvyšujúcimi sa požiadavkami v oblasti politiky ochrany životného prostredia a udržateľného rozvoja zohľadnil pri definovaní dopravnej politiky v stratégii EÚ 2020.“

Zdôvodnenie

Slovo „dumping“ sa v súčasnosti všeobecne používa len v kontexte medzinárodného obchodného práva, kde sa dumping definuje ako konanie výrobcu z určitej krajiny, ktorý vyváža výrobok do inej krajiny za cenu nižšiu, než je cena, ktorú výrobca uplatňuje na svojom domácom trhu, alebo za cenu nižšiu než výrobné náklady. Výraz „sociálny dumping“ je teda vo vyššie uvedenom prípade smernice o vysielaní pracovníkov použitý nesprávne, keďže spoločnosť (väčšinou z menej hospodársky rozvinutého členského štátu), ktorá poskytuje svoje výrobky a služby inému členskému štátu, ich neposkytuje za cenu nižšiu, než sú jej náklady. Výraz „sociálny dumping“ je urážlivý a mal by sa vypustiť.

Označovať rozdiely v oblasti miezd a pracovných podmienok za problém jednotného trhu je v rozpore s jednoduchou skutočnosťou, a to že mzdy sú vždy súčasťou hospodárskej súťaže medzi spoločnosťami, ktorá tvorí základ voľného trhového hospodárstva a je prínosom pre spotrebiteľov. Pokiaľ ide o ochranu noriem pracovného trhu, je nevyhnutné určiť, aký druh noriem by sa mal chrániť. Tieto normy sú definované v dohodách Medzinárodnej organizácie práce, ktoré podpísala väčšina členských štátov.

Obviňovať jednotný trh z nárastu škodlivej dopravy je jednostranným argumentom. Rovnako by sme mali pripisovať vinu za nárast environmentálnej záťaže voľnému pohybu osôb. Pri definovaní stratégie EÚ 2020 je potrebné zohľadniť aspekty životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja.

Výsledok hlasovania:

Za: 93

Proti: 131

Zdržali sa: 8

Bod 3.7.1

„Sloboda pohybu prispela k posilneniu hospodárstva členských štátov EÚ, pretože vďaka nej zosilnela hospodárska súťaž a spotrebiteľia získali väčšiu možnosť výberu a kvalitnejšie výrobky za nižšie ceny. Takisto vďaka nej môžu podniky z EÚ súťažiť s konkurenciou na trhoch v tretích krajinách. Po poslednom rozšírení EÚ ešte stále neexistuje voľný pohyb pracovných síl z niektorých členských štátov. Správne uplatňovanie smernice o vysielaní pracovníkov a dosiahnutie jej cieľov, a to najmä spravodlivej hospodárskej súťaže medzi podnikmi, dodržiavania práv zamestnancov a zabránenia sociálnemu dumpingu, si vyžaduje účinné a jasné implementačné pravidlá. Existujú však dôkazy potvrdzujúce nejasné pravidlá implementácie smernice o vysielaní pracovníkov na národnej úrovni, čo vedie k nekalej hospodárskej súťaži, a nedostatočnému rešpektovaniu práv pracovníkov a sociálnemu dumpingu.“

Zdôvodnenie

Napriek dôkazom, podľa ktorých odstránenie obmedzení nezhorsilo situáciu na pracovnom trhu v krajinách, ktoré obmedzenia odstránili, stále pretrvávajú reštrikcie voľného pohybu pracovníkov v rámci jednotného trhu.

Slovo „dumping“ sa v súčasnosti všeobecne používa len v kontexte medzinárodného obchodného práva, kde sa dumping definuje ako konanie výrobcu z určitej krajiny, ktorý vyváža výrobok do inej krajiny za cenu nižšiu než je cena, ktorú výrobca uplatňuje na svojom domácom trhu alebo za cenu nižšiu než výrobné náklady. Výraz „sociálny dumping“ je teda vo vyššie uvedenom prípade smernice o vysielaní pracovníkov použitý nesprávne, keďže spoločnosť (väčšinou z menej hospodársky rozvinutého členského štátu), ktorá poskytuje svoje výrobky a služby inému členskému štátu, ich neposkytuje za cenu nižšiu než sú jej náklady. Výraz „sociálny dumping“ je urážlivý a mal by sa vypustiť.

Výsledok hlasovania:

Pozmeňovací návrh 5 (bod 3.7.1) bol viazaný na pozmeňovací návrh 3 (bod 1.2 zarážky 8, 9 a 10) a v dôsledku hlasovania o tomto návrhu bol zamietnutý.

Bod 3.8.1

„Právne predpisy EÚ sa od 80. rokov zameriavajú na voľný pohyb tovaru, služieb, pracovnej sily a kapitálu. Regulačné prostredie, v ktorom podniky pôsobia, rozhodujúcim spôsobom vplyva na ich konkurencieschopnosť a schopnosť rásť a vytvárať pracovné miesta. Pravidlá môžu nastoliť spravodlivú hospodársku súťaž, môžu však aj prekážať dobrému podnikateľskému prostrediu. Preto je nevyhnutné prepísať a zjednodušiť predpisy, aby sa podniky mohli rýchlo prispôsobiť zmenám a zároveň sa zachovali spravodlivé a relatívne bezpečné trhy. Všetkých 27 členských štátov by malo postupovať koordinovane v záujme účinnej stabilizácie európskeho trhového systému. EHSV odporúča, aby sa banky zameriavali na financovanie podnikov a operácie špekulatívnej povahy uskutočňované na finančných trhoch prenechali subjektom, ktoré sa na takéto typy operácií špecializujú. Mali by sa urýchlene implementovať opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa banky účinnejšie sústreďili na svoju hlavnú činnosť, ktorou je poskytovanie likvidity reálnemu hospodárstvu, a to využívaním stabilných finančných zdrojov vytvorených z úspor zo samotného hospodárstva, a prenechali riskantnejšie a špekulatívne operácie na finančných trhoch samostatným subjektom, ktoré sa na túto oblasť špecializujú.“

Zdôvodnenie

Prvá časť odseku nie je realistická. Aké opatrenia možno zaviesť? Ak sa nevysvetlí, o aké opatrenia ide, je lepšie o nich nehovoriť, pretože inak by to mohlo vyvolať zmätok a neistotu. Na druhej strane súčasný problém nespočíva v zdrojoch financovania, ale v dôvere v reálnu ekonomiku.

Domnievam sa, že bod 1.6 stanoviska dostatočne objasňuje súčasné finančné problémy a ich riešenia.

Výsledok hlasovania:

Za: 82

Proti: 127

Zdržali sa: 19